

Anders Fogh Rasmussens grundlovstale

Taler

Anders Fogh Rasmussen
Statsminister

Dato

5. juni 2006

- 1 Det er altid festligt at være til grundlovsmøde i Terndruplund. Og det er mig en stor glæde atter i år at være taler ved dette traditionsrige stævne.

5 Danmark fik sin frie forfatning den 5. juni 1849. Folket fik magten, og enevælden blev afskaffet. Ikke ved blodige opstande som i andre lande. Nej, herhjemme blev det overstået på en eftermiddag i København i foråret 1848. Det var en revolution i fred og fordragelighed. Civiliseret og ublodig. Og overstået tids nok til, at alle kunne nå hjem og spise aftensmad.

- 10 Det er nok typisk dansk. Og godt for det. Grundloven er en rummelig ramme om det danske folkestyre. Så rummelig, at den ikke behøver at blive ændret hvert andet øjeblik. Og sådan skal en grundlov også være.

15 Grundloven sikrer de grundlæggende frihedsrettigheder. Beskyttelsen af det enkelte menneskes frihed er afgørende for et folkestyre. Derfor skal frihedsrettighederne være mejslet i granit. Derfor skal det være svært at ændre grundloven. Og derfor kan og skal grundloven kun ændres, hvis der er massiv opbakning i befolkningen til det.

- 20 Jeg finder ikke, at der er noget tvingende behov for at ændre grundloven på nuværende tidspunkt.

25 Derimod er der grund til at ændre tronfølgeloven. Det er ganske vist også omstændeligt. For den følger de samme regler som grundloven. Alligevel synes jeg, at vi skal tage det skridt at ændre tronfølgeloven.

Jeg ønsker, at der skal være fuld ligestilling mellem kvinder og mænd - også når det gælder adgangen til at blive regent i Danmark. Og jeg er overbevist om, at det synspunkt deles af et meget stort flertal i såvel befolkningen som i

Folketinget.

Den nuværende tronfølgelov giver ikke en sådan ligestilling. Ganske vist siger tronfølgeloven, at "ved en konges død overgår tronen til hans søn eller datter".

35 Men så tilføjes det: "... således, at søn går forud for datter". Med andre ord: Selvom en datter er den først fødte, vil hun ikke kunne blive regent, hvis der senere bliver født en søn. For søn går forud for datter.

Derfor er det min opfattelse, at vi skal ændre tronfølgeloven, sådan at det altid er
40 den førstefødte - uanset køn -, som bliver Danmarks regent.

Nu kan man sige, at spørgsmålet ikke er aktuelt de første mange år. For tronfølgerparrets førstefødte blev en dreng, prins Christian. Men ønsket om ligestilling mellem kvinder og mænd er principielt og ikke afhængig af, om den
45 førstefødte blev en dreng eller en pige. Og det er klogt at sørge for den nødvendige ændring i tide og i ro og orden - længe før det bliver aktuelt.

Nu har Folketinget taget det første skridt. For få dage siden vedtog Folketinget enstemmigt at ændre tronfølgeloven, så kvinder og mænd stilles lige i arvefølgen
50 til tronen.

Men det var kun første skridt. Næste skridt bliver, at det folketing, som bliver valgt ved næste folketingsvalg, skal vedtage den samme ændring én gang til. Og sidste skridt bliver så, at befolkningen skal tage stilling til forslaget ved en
55 folkeafstemning. Så det er altså en langvarig og omstændelig procedure. Akkurat som ved en ændring af grundloven. Derfor er det også fornuftigt at få startet processen allerede nu.

Så kan man da heller ikke tale om lovgivning med tilbagevirkende kraft.....

60

Dagen i dag markerer også 140 års dagen for revisionen af Grundloven i 1866. Og det er ét af de mørke kapitler i grundlovens historie.

I 1866 blev valgret og valgbarhed til Landstinget indskrænket. Det blev nærmest
65 en konservativ godsejerrepræsentation. Jordbesiddelse blev afgørende, når der skulle vælges medlemmer til Landstinget. 1866-grundloven var også startskuddet til en lang og sej kamp for demokrati og ytringsfrihed i Danmark.

70 Lederen af oppositionen - Venstre-politikeren Christen Berg - var én af de mest fremtrædende forkæmpere. Han drog på en succesrig turné rundt i Danmark for at tale imod konseilspræsident Estrup. Estrup var gået så langt som til at påbyde politiet at overvære samtlige "offentlige forsamlinger, der afholdes i politisk øjemed".

75 Da Berg skulle tale på et møde i Holstebro, tog den lokale politimester derfor plads på tribunen bag talerstolen. Berg nægtede at tale med politiet på tribunen. Efter en halv times ventetid tog mødets arrangører fat i politimesteren og eskorterede ham ned fra tribunen.

80 Herefter talte Berg om det principielle i, at frie mænd kan tale uden myndighedernes kontrol. Christen Berg blev tiltalt og efterfølgende dømt ved Højesteret. Berg måtte herefter i 1886 tilbringe seks måneder i fængsel i kampen for det frie ord.

85 Det er altså 120 år siden, at danmarkshistoriens største opgør om ytringsfriheden fandt sted. Et dramatisk opgør, som endte med fængslingen af oppositionens leder og Folketingets formand, Christen Berg.

90 Dette historiske opgør er en påmindelse om, at frihedsrettigheder ikke kommer af sig selv. Vi tager i dag disse rettigheder for givet. Men vi skal til stadighed huske, at generationer før os har tilkæmpet sig disse rettigheder. Og det er vores opgave i dag at stå vagt om disse helt grundlæggende rettigheder. Ikke mindst ytringsfriheden.

95 Jeg betragter ytringsfriheden som den mest dyrebare frihedsrettighed, vi har. For mig er ytringsfriheden garanten for alle andre friheder. Hvis mennesker ikke kan meddele deres tanker frit til andre, så er ingen frihed sikret.

100 Friheden til at diskutere alle emner er forudsætningen for et sandt folkestyre.

Friheden til at tale magthaverne midt imod er bolværket mod tyranni.

105 Friheden til at stille kritiske spørgsmål til etablerede sandheder og dogmer er vejen til at sikre fremgang, fornyelse og udvikling. Ved at stille spørgsmål kan vi søge sandheden.

110 For det er i den proces, at nye horisonter bliver åbnet, nye opdagelser bliver gjort, nye idéer bliver født. Mens gamle systemer og forældede tankesæt falder.

Derfor er ytringsfriheden så afgørende. Og ytringsfriheden kan ikke gradbøjes. Den er ikke til forhandling.

115 Og så skal vi lægge os én meget vigtig ting på sinde: Ytringsfriheden er til for at beskytte ytringer, vi ikke bryder os om. Der er ikke noget særligt behov for at beskytte ytringer, som alle er enige om.

120 Det har Voltaire udtrykt så rammende: "Jeg er uenig i, hvad du siger, men jeg vil til døden forsvare din ret til at sige det".

Betyder det så, at der slet ikke er nogen begrænsning på ytringsfriheden? Jo, det er der bestemt. Enhver frihed bør udøves under ansvar. At opfordre til vold generelt - eller med det formål at undertrykke ytringsfriheden - er et misbrug af ytringsfriheden, som naturligvis må være forbudt.

I Danmark har vi tilmed i lovgivningen sat den grænse for ytringsfriheden, at det ikke er tilladt at komme med racistiske eller blasfemiske ytringer.

130 Men det er ikke politikerne, som skal afgøre, om grænserne er overtrådt. For ytringsfriheden er netop en sikring af den enkelte borgers ret til at kritisere politikerne og andre magthavere og autoriteter. Derfor er det uafhængige domstole, som må afgøre, om grænserne for ytringsfriheden er overskredet.

135 På et tidspunkt så jeg en udtalelse i avisen, hvor der blev sagt: "Der skal være en grænse for ytringsfriheden. Ytringsfriheden giver ikke ret til at krænke, hvad der er helligt for mig".

140 Jeg er dybt uenig i den betragtning. Hvad, der er helligt for mig, og hvad, der er helligt for dig, kan være vidt forskelligt. Det bliver helt subjektivt. På den måde kan vi ikke regulere og begrænse ytringsfriheden. Ytringsfriheden er kun begrænset af den fælles grænse, som lovgivningen sætter. Og som domstolene tager stilling til. Enhver skal have lov at have sin tro. Men enhver skal også respektere andres ret til at udtale sig kritisk om hvad som helst.

145

Som liberal går jeg ind for religionsfrihed. Derfor kæmper vi for den enkeltes ret

til frit at udøve sin religion over alt i verden. Derfor fordømmer vi enhver ytring eller handling, som sigter på at dæmonisere grupper af mennesker på basis af deres religion eller etniske baggrund. Og derfor bekæmper vi enhver forfølgelse af eller diskrimination mod mennesker på basis af deres religiøse overbevisning.

Men ytringsfriheden indebærer også retten til kritisk debat om religion. Man kan ikke afskaffe eller begrænse ytringsfriheden ved at hævde, at noget er helligt og derfor undtaget fra diskussion. Tro alene giver ikke noget menneske den uangribelige moralske overhøjhed.

Det får mig også til at sige et par ord om religionens betydning i samfundet.

Jeg vil stå vagt om det enkelte menneskes ret til frit at tro og til frit at udøve sin religion. Men jeg er også nødt til at slå fast, at religion er og bliver et personligt anliggende mellem det enkelte menneske og den Gud, som den pågældende måtte tro på. Det er farligt, når personlig tro bliver erstattet af en lovreligion, hvor det enkelte menneske skal underordne sig årtusinde gamle forskrifter. Og samfundet indrette sig efter religiøse påbud.

Med al respekt for vi kristnes bibel, muslimernes Koranen og jødernes Torah, så er det altså ældgamle skrifter, som er forfattet i en fjern fortid. De er forfattet af mennesker, som subjektivt har tolket, hvad de anser for guddommelige bud. Og de er skrevet på en tid og i et samfund, som er fundamentalt anderledes end vor tid.

Intet moderne samfund kan leve med, at sådanne ældgamle skrifter ord for ord skal tages for pålydende og helt håndgribeligt omsættes til vor moderne tid.

Og i hvert fald skal der være fuld og fri adgang til kritisk debat og modsigelse.

I Danmark er hverken Biblen eller Koranen eller nogen anden hellig bog hævet over debat. I Danmark er Folketingets love til gengæld hævet over Biblen, Koranen og andre hellige skrifter. I Danmark skelner vi mellem politik og religion. I Danmark har vi frihed til ikke blot at mene, hvad vi vil. Men også at sige, hvad vi vil. Ingen kan være undtaget fra at få hans eller hendes synspunkt udfordret i et frit og åbent samfund. Uden udfordring, uden modsigelse, uden spørgsmål vil den helt afgørende dynamik i ethvert samfund visne bort. Ytringsfriheden er selve forudsætningen for det folkestyre, vi fejrer i dag.

Det går virkelig godt i Danmark. Der er fuld fart på dansk økonomi. Vi oplever fremgang og virkelyst. Vi har i dag den laveste ledighed i 30 år. Den største
190 udfordring her og nu er at sikre, at der både på kort og langt sigt er mennesker nok på arbejdsmarkedet til at skabe den produktion og klare de opgaver, der er brug for.

Der er simpelt hen brug for en kraftig tilgang af mennesker til arbejdsmarkedet,
195 fordi der er så stærkt et blus på dansk økonomi.

Det er en tvingende opgave at få flere i job. Hvis ikke vi her og nu får flere ud på arbejdsmarkedet, så risikerer vi, at det økonomiske opsving bliver kvalt af
200 mangel på arbejdskraft og højere omkostninger.

Der er omkring 130.000 personer på arbejdsløsheds-dagpenge. Der er omkring 100.000 personer på kontanthjælp. Vi har nu en enestående chance for at få
205 mange af dem væk fra passiv forsørgelse over i aktivt arbejde. Den chance skal vi udnytte.

I den forbindelse skal vi gøre en kraftig indsats for at få arbejdsløse indvandrere i arbejde. Næsten halvdelen af indvandrerne fra ikke-vestlige lande er desværre
210 hverken i arbejde eller i gang med en uddannelse. Her står vi med den største udfordring overhovedet, når det gælder finansiering af fremtidens velfærd.

Hvis danskere med indvandrerbaggrund kom i arbejde i samme omfang som øvrige danskere, ville det øge beskæftigelsen i det danske samfund med omkring
215 100.000. Offentlige udgifter til overførsler ville blive erstattet med offentlige indtægter fra mennesker, som havde fået et arbejde.

Det ville økonomisk være godt. Og frem for alt ville det være menneskeligt godt. Vi har taget fat på en ambitiøs plan, der skal skaffe flere med
220 indvandrerbaggrund i job og uddannelse. Og der er sket fremskridt. Siden 2001 er 20.000 flere indvandrere kommet i arbejde.

Men der skal mere til. Og der skal utraditionelle metoder til.

Der er brug for det, jeg vil kalde en "håndholdt indsats". En indsats, hvor vi målrettet går ud til den enkelte ledige indvandrer, tager den pågældende i

hånden ind på en arbejdsplads. På arbejdspladsen er der én parat til at tage den nye kollega i hånden for at lære ham eller hende op til at klare et job.

Denne håndholdte indsats vil vi understøtte med en særlig, favorabel
230 løntilskudsordning. Det betyder, at arbejdsgiveren kan ansætte en indvandrer til den normale mindsteløn på arbejdspladsen og få økonomisk kompensation for de manglende kvalifikationer i en periode, indtil den nye medarbejder er oplært til at klare jobbet på normale vilkår. Vi er simpelthen nødt til at tage skeen i den anden hånd. Vi skal have flere indvandrere i job og uddannelse. Ellers får vi et
235 stadig mere opsplittet samfund. Med en ny underklasse, der hverken kan tale dansk eller har forudsætningerne for at klare sig her. Virksomhederne har brug for arbejdskraft. Derfor har jeg en kraftig appel til både virksomhederne, fagforeningerne og de nye danskere.

240 Til virksomhederne siger jeg: Tag nu de ledige nydanskere ind. Vi hører desværre stadig eksempler på, at ansøgere bliver sorteret fra, hvis de har et fremmed navn. Jeg håber, at det er en skrøne. Men hvis der er noget om det, så skrot skepsis og giv den enkelte en chance. Lad nu de nye danskere vise, hvad de kan. Giv dem en chance.

245

Til fagforeningerne og deres medlemmer siger jeg: Vær åbne over for, at der kommer kolleger ind på arbejdspladsen, som i starten har et løntilskud i ryggen. Lad være at opfatte det som farlig konkurrence. Der er tværtimod brug for solidaritet med de nye kolleger. Nogle har brug for en hjælpende hånd i starten,
250 så de kan bide sig fast på arbejdsmarkedet på helt normale vilkår.

Til indvandrerne, de nye danskere, siger jeg: Gør nu selv en aktiv indsats. Det er jeres ansvar at lære et ordentligt dansk, så I kan tage en uddannelse og passe et arbejde.

255

Man kan ganske enkelt ikke deltage aktivt og begå sig i det danske samfund, hvis man ikke sætter sig ind i dansk kultur og danske normer - også selvom man kommer med en anden kultur i bagagen.

260 Det er et fælles ansvar at få integrationen til at lykkes i Danmark. Vi har brug for alle gode kræfter i det danske samfund. Vi har brug for et samfund med en stærk sammenhængskraft. Et samfund, hvor mennesker bliver bedømt på, hvad de kan og vil, og ikke på, hvilken religion eller etnisk baggrund de har.

Et samfund, hvor vi sikrer lige muligheder for alle, uanset deres hudfarve, deres tro eller deres sociale baggrund.

270 Et samfund, hvor vi ikke skelner mellem danskere, der har været her i kort tid, og danskere, der har været her i generationer.

Et samfund, hvor vi har frihed til forskellighed, men også et stærkt fællesskab om de grundlæggende principper, som vort folkestyre bygger på. Tusinder af nye danskere udfører hver dag et stort arbejde over alt i samfundet. Vi møder dem i mange sammenhænge. Og flere og flere unge nydanskere tager en videregående uddannelse.

280 De arbejder flittigt og yder et værdifuldt bidrag til det danske samfund. De har indrettet sig på det danske samfund. Og de tilfører det danske samfund nye impulser og spændende dimensioner.

Om lidt skal I møde én af dem. Han hedder Yonas. Yonas Kiros. Han er fra Herlev. Han er i fuld gang med at tage en uddannelse som jurist. Han er et ungt menneske, som allerede yder - og også i fremtiden vil yde - et positivt bidrag til det danske samfund.

Yonas Kiros er med i dag og vil om lidt holde en kort tale om grundloven, demokrati og integration.

290 Baggrunden er, at integrationsminister Rikke Hvilshøj i foråret udskrev en konkurrence for unge om at skrive en grundlovstale om netop demokrati og integration. Konkurrencen blev udskrevet sammen med Dansk Ungdoms Fællesråd under overskriften, "Bliv minister i 10 minutter". Tanken var nemlig, at vinderne af konkurrencen skulle have 10 minutter af nogle ministres taletid ved dette års grundlovsmøder.

Over hele landet er der derfor i dag et stort antal ministre, som har stillet noget af deres taletid til rådighed for vinderne af denne konkurrence.

300 En uafhængig dommerkomité har bedømt de indkomne taler. Og konkurrencens førstepræmie blev vundet af Yonas Kiros. Derfor er han med i dag. Han har skrevet en velfunderet, indsigtfuld og tankevækkende tale. Det er

derfor med stor glæde, at jeg stiller resten af min taletid til rådighed for Yonas.
305 Tag godt imod Yonas Kiros.

Kilde

berlingske.dk

310 **Kildetype**

Dokumentation på online medie

Tags

Grundlovstale, Venstre

URI

315 <https://www.dansketaler.dk/tale/statsminister-anders-fogh-rasmussens-grundlovstale-2006>

320

325

330

335

340